

HET SCHEPENHUIS TE BUDEL

Nieuwe plannen voor een oud gebouw (3)

door Jac. Biemans

Het oude raadhuis van Budel, het 'Schepenhuis', is met zijn rijke historie een van de meest karakteristieke gebouwen van Budel. Drie vrijwilligersorganisaties uit Cranendonck; VVV, Vrienden van het Schepenhuis en Heemkundekring, verenigd in 'De Merret' zijn samen met u op zoek naar goede ideeën om het pand een nieuwe functie te geven. In dat kader is het goed eens bij de geschiedenis van deze plek stil te staan. In vier afleveringen behandelen we de hoofdlijnen uit de historie van dit markante gebouw. Aflevering 3: het raadhuis van Budel, 1773-1967.

Raadhuis en marktplaats

Het in 1773 in gebruik genomen raadhuis van Budel deed dienst tot 1967, toen het nieuwe gemeentehuis aan het Capucijnerplein in gebruik werd genomen. Bijna twee eeuwen was het dus in gebruik als huisvesting van bestuur en ambtenaren van het dorp, vanaf 1811 de gemeente Budel. Aanvankelijk fungeerde de benedenverdieping ook nog als overdekte marktplaats en stalling van de dorpsbrandspuit en waren op de eerste verdieping gevangenhokken en een 'gijzelkamer' te vinden. De bijl die bij de restauratie van het gebouw werd gevonden verwees misschien wel naar de vroegere gerechtelijke functie van deze plaats.

Aanpassingen

In de loop van de jaren werd het gebouw telkens aan de wensen van de tijd en het groeien van het gemeentelijk apparaat aangepast. Regelmatig was er verbetering aan het gebouw nodig, totdat in 1871 een grote opknopbeurt onontkoombaar was. Vermoedelijk is toen het uiterlijk iets veranderd. Het gehele gebouw werd bezet met een pleisterlaag met versieringsvlakken aan de hoeken en rond de ingangspartij. De trap aan de voorzijde werd afgebroken en vervangen door een balkon, gedragen door twee figuren. En boven op de voorgevel werd een timpaan, een driehoekig vlak, met daarop het wapen van de gemeente Budel, geplaatst.

Het raadhuis barst uit zijn voegen

Zo ging het gebouw de twintigste eeuw in en werd het steeds krappere door het uitdijende ambtelijke apparaat. In de jaren zestig van de twintigste eeuw waren op de benedenverdieping gevestigd: de afdelingen Algemene Zaken en Bevolking, het archief en een klein keukentje. Op de bovenverdieping de kamers van de burgemeester, de gemeentesecretaris, de afdeling Financiën en de raadzaal. De afdeling Openbare Werken was al elders, in het statige oude politiebureau aan de Nieuwstraat, later in een pand aan de Markt ondergebracht. Veel oudere Budelnaren zullen herinneringen hebben aan het raadhuis in deze periode.

Een nieuwe locatie

Al na de oorlog waren er plannen voor nieuwbouw. Hiervoor werd de bekende Bossche-Schoolarchitect Jan de Jong aangetrokken. Hij ontwikkelde een eerste plan voor een nieuw gemeentehuis aan de overzijde van de Markt, ter plaatse van het huidige pand van foto Rooijmans. Maar uiteindelijk werd besloten een geheel nieuwe plaats te creëren. Hiervoor werd de zuidelijke straatwand van de Markt ter plaatse van het voormalige 'Patershuis' doorgebroken. Daardoor ontstond het naar de vroegere paters genoemde Capucijnerplein. Aan het einde van die nieuwe straat en het plein verrees tussen 1953 en 1966 het nieuwe gemeentehuis van Budel. Vanaf 1967

kwam daardoor het oude raadhuis leeg te staan. Over de restauratie en functie vanaf die tijd gaat de volgende, tevens laatste, aflevering.

Het raadhuis aan de Markt te Budel, prentbriefkaart uit ca. 1915 (collectie Heemkundekring 'De Baronie van Cranendonck', Budel).